

ประเพณี ๑๒ เดือน

เดือน ๙

ประเพณีพ่อนผี

การพ่อนผีเป็นประเพณีที่แสดงถึงความกตัญญูของลูกหลานในวงศ์ตระกูลต่อผีบรรพบุรุษ ปกติการพ่อนผีจะจัดขึ้นทุกๆ ๓ ปี ปีไหนไม่มีการพ่อนก็จะจัดเพียงการถวายเครื่องเส้นสังวैया เช่น หัวหมู ไก่ ลาบ แกงอ่อม ผลไม้ หมากรุก เหมียง บุหรี่ สุรา ฯลฯ เมื่อถึงปีที่ต้องจัดการพ่อนผีจะมีการจัดเตรียมสถานที่สร้างปะรำ หรือที่เรียกว่า “ผาม” การพ่อนผีจะมีความแตกต่างในรายละเอียดขึ้นอยู่กับประเพณีของผีก้าวคือ

ผีผดเป็นผีปู่ย่าที่สืบเชื้อสาย มาจากกลุ่มพ่อค้า, คหบดี, อาจารย์หรือผู้มีความรู้ทาง ด้านศาสตร์ต่างๆ มักจะมีการพ่อนเพื่อบวงสรวงที่เรียก ว่า “พ่อนผีผด” การสร้างผามจะมีลักษณะเป็นหลังคาเรียบขนานกับพื้นดิน ไม่มีการยกจั่วสูง เรียกปะรำลักษณะนี้ว่า “ผามเปียง”

ผีเม็งเป็นผีปู่ย่าที่สืบเชื้อสายมาจากเจ้าผู้ครองนคร ขุนนางชั้นสูง หรือคหบดีชั้นสูง นครลำปางในสมัยล้านนาเคยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า เป็นเวลา ๒๑๖ ปี การนับถือผีเม็งคงมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่สมัยนั้นเป็นต้นมาและสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันนี้ การสร้างปะรำจะมีลักษณะคล้ายกระโจมสูง แล้วมุงหลังคาลงมาเกือบถึงพื้นดิน ปะรำลักษณะนี้เรียกว่า “ผามจ่อง” การพ่อนผีเม็งในปัจจุบันยังสามารถพบเห็นได้ แต่ก็ถูกปรับเปลี่ยนขั้นตอนและพิธีกรรมให้เข้ากับเศรษฐกิจ และสังคมในยุคปัจจุบัน

